

Integrerad miljöförvaltning
Vägledning i samband med den temainriktade strategin
för stadsmiljön

Ansvarsfriskrivning

Denna vägledning är inte rättsligt bindande. Den är en sammanställning av information och erfarenheter som kommissionen tagit del av. Avsikten är att sammanfatta den rådande situationen när det gäller bästa praxis för integrerad miljöförvaltning. Vägledningen ska inte ses som bestämmelser som alltid måste följas. Det faktum att förhållandena varierar kraftigt mellan städerna i EU innebär att det inte finns någon lösning som passar eller kan tillämpas i alla situationer. Vägledningen bör snarare ses som en beskrivning av processen och en påminnelse om de centrala delar som man kan ta ställning till då program för integrerad miljöförvaltning utarbetas på lokal nivå.

Förfrågningar om information angående vägledningen kan skickas per e-post till: env-iemp@ec.europa.eu

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING	4
2.	PROBLEM I STADSMILJÖN & HÅLLBARHET	4
3.	STRATEGIN & INTEGRERAD MILJÖFÖRVALTNING	5
3.1.	Strategin.....	5
3.2.	Integrerad miljöförvaltning	5
4.	VARFÖR INTEGRERAD MILJÖFÖRVALTNING?	6
5.	DE CENTRALA DELARNA I ETT SYSTEM FÖR INTEGRERAD MILJÖFÖRVALTNING	6
5.1.	Frågor som bör omfattas.....	7
6.	PROBLEM OCH LÖSNINGAR NÄR DET GÄLLER ATT INFÖRA OCH GENOMFÖRA INTEGRERAD MILJÖFÖRVALTNING	8
7.	STÖD FRÅN GEMENSKAPENS FINANSIELLA INSTRUMENT	12
7.1.	Sammanhållningspolitik	12
7.2.	Life+	13
7.3.	Europeisk politik för forskning och utveckling.....	14
8.	SAMMANFATTNING	14
	 BILAGA I MILJÖLAGSTIFTNING	 15
	 BILAGA II LITTERATURFÖRTECKNING.....	 19

1. INLEDNING

Denna vägledning har utarbetats efter det att den temainriktade strategin för stadsmiljön offentliggjordes 2006¹. I den strategin beskrivs de problem som många av EU:s stadsområden står inför och det konstateras att förhållandena i städerna i Europa varierar kraftigt. I strategin föreslås inte några enhetliga bindande åtgärder, utan i stället beskrivs andra sätt att hantera städernas problem på. Den här vägledningen syftar främst till att hjälpa kommunala myndigheter att inrätta system för integrerad miljöförvaltning för att förbättra miljöresultaten på en lång rad områden. Den kommer att kompletteras av en vägledning för planering av hållbara transporter i städer.

Den här vägledningen är inte och kan inte vara föreskrivande. Den bygger på exempel på bästa praxis som tagits fram av städerna själva, ibland med ekonomiskt stöd från Europeiska gemenskapen, särskilt enligt beslut 1411/2001/EG². Genom det beslutet beviljades 15 stöd på totalt 14 miljoner euro under perioden 2001–2004. Dessa exempel på bästa praxis förtecknas i bilagan, där det även finns länkar och litteraturhänvisningar.

2. PROBLEM I STADSMILJÖN & HÅLLBARHET

Fyra av fem europeiska medborgare bor i stadsområden och deras livskvalitet liksom kvaliteten på deras miljö avgörs av hur städerna ser ut och fungerar. Det är också i städerna som affärsverksamhet bedrivs, investeringar görs och arbetstillfällen skapas. Därför är det främst i städerna som den hållbara utvecklingens miljömässiga, ekonomiska och sociala dimensioner möts. Syftet med EU:s strategi för hållbar utveckling³ är att uppmuntra ”lokala initiativ för att ta itu med problemen i tätorterna” och ”ta fram rekommendationer för samordnade utvecklingsstrategier för tätorter och områden som är känsliga ur miljösynpunkt”.

Det finns många miljöproblem i stadsområdena i Europa. Även om problemens omfattning och intensitet varierar finns ett antal gemensamma frågor. Det rör sig om dålig luftkvalitet, trafikvolym och trafikträngsel, höga nivåer omgivningsbuller och brist på lugna områden, såsom idrottsområden, lekpark och rekreatiomsområden, eftersatta byggnader, stora utsläpp av växthusgaser, stadsutbredning och stora volymer avfall och avloppsvatten. Dessa miljöproblem är allvarliga och får stora konsekvenser för hälsan, miljön och ekonomin.

Problemen orsakas delvis av livsstilsförändringar och demografiska förändringar (ökat beroende av personbilar, fler enpersonshushåll, ökad resursförbrukning per capita). Lösningarna måste vara framtidsinriktade och motverka framtida risker, såsom klimatförändringens effekter (t.ex. fler översvämningar), och bidra till nationella, regionala och globala strategier, t.ex. ett successivt minskat beroende av fossila bränslen.

Miljöproblemen i städerna är särskilt komplicerade och hänger samman med varandra. Lokala initiativ för att lösa ett problem kan leda till att nya problem uppstår på ett annat område. Strategier för att förbättra luftkvaliteten genom inköp av miljövänliga bussar kan till exempel undermineras av en ökning av privatbilismen till följd av markanvändningsbeslut som indirekt bidrar till en sådan ökning (t.ex. uppförandet av bilparkeringar i stadskärnor).

3. STRATEGIN & INTEGRERAD MILJÖFÖRVALTNING

3.1. Strategin

Med anledning av problemen i Europas städer efterlystes i sjätte miljöhandlingsprogrammet⁴ en temainriktad strategi för stadsmiljön som ska bidra ”till bättre livskvalitet genom ett integrerat förhållningssätt med fokus på stadsområden” och ”till hög livskvalitet och social välfärd för medborgarna genom att sörja för en miljö där föroreningsnivåerna inte leder till skadliga konsekvenser för människors hälsa eller för miljön och genom att stödja en hållbar stadsutveckling”.

Den temainriktade strategin offentliggjordes i slutet av 2005 och är ett viktigt led i en rad initiativ som har bidragit till EU:s politik för stadsmiljön. På grund av stadsområdenas olikheter och de olika förhållanden som råder på nationell, regional och lokal nivå fastställs i strategin inte några lösningar som städerna måste införa. Det är helt enkelt inte möjligt att hitta någon standardstrategi. Kommissionen har dock åtagit sig att i samråd med städer och berörda parter utarbeta en vägledning för dels planering av hållbara transporter i städer, dels integrerad miljöförvaltning. Strategins mål har främjats och främjas fortfarande genom gemenskapens finansieringsprogram (se senare).

3.2. Integrerad miljöförvaltning

För att en hållbar utveckling ska åstadkommas i städerna krävs en *integrerad strategi*. I den temainriktade strategin förespråkas att nationella och regionala myndigheter stöder kommunerna så att de kan införa en mer integrerad förvaltning på lokal nivå. Detta tillvägagångssätt stöds av både rådet och Europaparlamentet⁵.

Integrerade strategier inbegriper långsiktiga strategiska visioner och innebär att olika strategier på olika administrativa nivåer knyts till varandra så att de blir konsekventa. Integrerad miljöförvaltning innebär också att man tar itu med frågor som hänger samman med varandra, såsom städers förvaltning och styrelseformer, integrerad fysisk planering, ekonomisk välfärd och konkurrenskraft, social integration och miljöhänsyn. Genomförandet av gemenskapslagstiftningen om luftkvalitet i städerna får till exempel inte bara konsekvenser för trafikledning och åtgärder för att minska föroreningar, utan kräver också kombinerade åtgärder när det gäller förvaltning av stadskärnan, fysisk planering och stadsplanering, hälsokonsekvenser och social rättvisa (med hänsyn till de olika socialgrupper som påverkas och den oproportionella fördelningen av miljöeffekter).

I den temainriktade strategin för stadsmiljön efterlyses en bättre förvaltning av stadsområden genom integrerad miljöförvaltning på lokal nivå. Detta kännetecknas av en strategisk förvaltning av miljöeffekterna av alla verksamheter inom ansvarsområdet för en myndighet och/eller en stad. Strategin bygger på samarbete mellan olika sektorer och aktörer, alla berörda parter deltagande och en integrering av lokala, regionala och nationella strategier. Syftet med den här vägledningen är därför att stödja kommunala myndigheter när de funderar över att inrätta en integrerad, övergripande, strukturerad och successiv strategi för stadsförvaltning, där man identifierar centrala problem, bedömer nuvarande situation, fastställer mål, bedömer möjliga alternativ, engagerar berörda parter och ser till att effektiva åtgärder genomförs.

4. VARFÖR INTEGRERAD MILJÖFÖRVALTNING?

Kommunerna ansvarar för en rad olika uppgifter, som utförs eller förvaltas av många olika delar av organisationen, ofta med begränsade resurser. Den integrerade miljöförvaltningen är en metod för att ur ett miljöperspektiv förbättra samstämmigheten och konsekvensen mellan olika strategier. Samtidigt är metoden tänkt att maximera strategiernas effektivitet inom ramen för tillgängliga budgetmedel. Den kan också medföra ökad insyn i strategiutvecklingen och främja allmänhetens deltagande och gillande.

Integrerad miljöförvaltning är helt i överensstämmelse med Lissabonstrategin för innovation, konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning, och erfarenheten visar att ett system för integrerad miljöförvaltning kan bidra till hållbarhetsmålen. Alla eller några av följande fördelar kan uppnås:

- Uppfyllande av kraven i gällande miljölagstiftning på ett effektivt (även kostnadseffektivt) sätt.
- Ökad överensstämmelse mellan och bättre kostnadseffektivitet i olika policyåtgärder.
- Bättre rykte och konkurrenskraft för staden (kommunen).
- Bättre miljömedvetenhet hos medborgare, kommunens personal och berörda parter.
- Bättre partnerskap och kommunikation mellan medborgarna och stadens beslutsfattare. Upprättande av nätverk.
- Kostnadsbesparingar genom minskad användning av resurser, varor och tjänster. Bättre ekonomisk konkurrenskraft genom kostnadsminskningar.
- En harmonisering av rapporteringsskyldigheter.
- Bidrag till nationella och europeiska mål för miljön och för Lissabonstrategin, som syftar till att göra Europa till en attraktivare plats för arbete och investeringar.

Tillämpningen av sammanhållningspolitiken under perioden 2000–2006 visade att en integrering av miljöhänsyn i ekonomiska beslut kan ge betydande besparingar och förbättra lönsamhet och produktivitet. Detta har framför allt varit fallet när det gäller förbättrad avfallshantering och resurseffektivitet, inbegripet vattenbesparingar, genom mätning, och minskad energianvändning vid uppvärmning. Dessutom kan en stads profil, rykte och konkurrenskraft förbättras genom strategier för integrerad förvaltning, vilket till exempel varit fallet i städer som Ålborg (när det gäller Ålborg-åtagandena⁶) och städerna inom projektet Liveable Cities⁷.

5. DE CENTRALA DELARNA I ETT SYSTEM FÖR INTEGRERAD MILJÖFÖRVALTNING

Ett system för integrerad miljöförvaltning syftar till att förbättra ett stadsområdes miljöprestanda och bidra till en bättre livskvalitet. Att döma av tillgängliga fallstudier och erfarenheterna av projektet Managing Urban Europe-25⁸, omfattar

ett sådant system för förvaltning av ett helt stadsområde vanligtvis fem steg som upprepas årligen:

(1) Lägesbeskrivning

I lägesbeskrivningen dokumenteras den rådande miljömässiga och administrativa situationen liksom rättsliga krav och politiska prioriteringar. Den utgör grunden för senare steg i processen, t.ex. identifieringen av åtgärder i det strategiska programmet. Det har visat sig vara lämpligt att göra en s.k. Swot-analys (dvs. en analys av starka och svaga sidor, möjligheter och hot) för att bedöma utgångsläget när det gäller administrationen⁹.

(2) Fastställande av mål – utarbetande av det strategiska programmet och åtgärdsplanerna

Det utarbetas ett strategiskt program som innehåller mål och prioriteringar, liksom initiativ och åtgärder som krävs på kort, medellång och lång sikt. Att döma av fallstudierna bör programmet helst bygga på att medborgare, näringsliv, beslutsfattare och icke-statliga organisationer deltar aktivt.

(3) Politiska åtaganden – det strategiska programmets godkännande

Det strategiska programmet är ett avtalat dokument som bör ha brett stöd och som ingår i kommunens strategiska planering. Erfarenheterna visar att om alla berörda lokala aktörer engageras i utarbetandet av programmet kan man lättare undvika konflikter vid genomförandet av åtgärdsplanen och den långsiktiga strategin för staden.

(4) Åtgärdsplanens genomförande, övervakning

Efter att det strategiska programmet godkänts är nästa steg att genomföra de olika åtgärderna på ett integrerat sätt.

(5) Rapportering och utvärdering

Erfarenheterna visar att det behövs kontinuerliga bedömningar av åtgärdsplanens effektivitet i förhållande till stadens strategiska mål. Sådana bedömningar kan leda till att nya åtgärder föreslås eller att befintliga åtgärder omarbetas. Inom projekt har det tagits fram verktyg som kan hjälpa lokala myndigheter att mäta och rapportera miljöprestanda, vilket bidrar till att öka insynen i det lokala styret¹⁰.

5.1. Frågor som bör omfattas

Det är viktigt att visa vilka frågor som kan omfattas av en integrerad strategi, förutom de centrala beståndsdelarna. Att döma av tillgänglig information och de erfarenheter som hittills gjorts kan alla eller några av nedanstående frågor, som är av betydelse för hållbar utveckling i städer, behandlas inom ett system för integrerad miljöförvaltning. Förteckningen är inte uttömmande utan innehåller exempel på vad andra har tagit med i sin planering för integrerad miljöförvaltning.

- Bättre vattenkvalitet.
- Bättre avfallshantering.
- Ökad energieffektivitet och användning av förnybar energi.
- Minskade utsläpp av växthusgaser.
- Bättre kvalitet på utomhusluften.
- Bättre stadstransporter.
- Förebyggande och minskning av buller och skydd av lugna områden.
- Bättre lokala styrelseformer.
- Bättre markanvändning och markplanering.
- Ökad biologisk mångfald och större grönområden.
- Minskade miljörisiker.

I projektet Managing Urban Europe-25 ansåg många städer att det var till hjälp att tillämpa Ålborgåtagandena som en tematisk struktur. De gjorde således sina lägesbeskrivningar och utarbetade sina strategiska program i överensstämmelse med Ålborgåtagandena⁶, så att de kunde ta upp hållbarhetens alla dimensioner. Genom att använda Ålborgåtagandenas ram får arbetet också stöd av en kraftfull europeisk process för lokal hållbarhet.

Det finns också andra verktyg, t.ex. Emas (gemenskapens miljölednings- och miljörevisionsordning¹¹). Emas är ett frivilligt EU-instrument som företag och andra organisationer kan tillämpa för att kontinuerligt utvärdera, rapportera och förbättra sin miljöprestanda. Emas skulle kunna ses som en förberedelse för den integrerade miljöförvaltningen. Det finns likheter mellan Emas och de integrerade miljöförvaltningen när det gäller de viktigaste delarna i processen. Miljöutredningen i Emas skulle till exempel kunna vara till hjälp vid lägesbeskrivningen, och resultaten av miljörevisionen är användbara vid fastställandet av mål liksom vid rapporteringen och utvärderingen inom den integrerade miljöförvaltningen.

6. PROBLEM OCH LÖSNINGAR NÄR DET GÄLLER ATT INFÖRA OCH GENOMFÖRA INTEGRERAD MILJÖFÖRVALTNING

Erfarenheterna visar att det naturligtvis finns hinder som måste övervinnas för att en integrerad miljöförvaltning ska kunna införas.

Den kanske viktigaste frågan är den politiska legitimiteten eller stödet för den integrerade miljöförvaltningen. De lyckade exemplen, där systemet har fungerat väl, verkar ha fått stöd och resurser från hög politisk nivå vid genomförandet av det strategiska programmet. Inom ramen för projektet Enviplans¹² konstaterade flera städer att *planens mål måste få stöd av kommunfullmäktiges ordförande och generaldirektören. Deras godkännande kan få en pådrivande effekt på administrationen.* Det sades också att *kommunfullmäktiges politiska engagemang är*

viktigt: att arbeta med en kommunfullmäktige som är medveten om betydelsen av hållbarhet och planens innehåll gynnar de interna resultaten.

I den 26:e rapporten från *Royal Commission on Environmental Pollution on the urban environment*¹³ föreslås att det ingås ett miljöavtal mellan den nationella regeringen och de lokala myndigheterna, vilket skulle utgöra ett högnivåavtal för att främja miljöarbetet på lokal nivå. I praktiken skulle detta innebära att en kommun utarbetar en strategi innehållande ett fåtal obligatoriska delar, men att den också skulle uppmanas att utarbeta ett program för miljöverksamheter i olika sektorer för att främja förbättring och innovation. På så vis kan man lättare överbrygga klyftan mellan den nationella regeringen och kommunala myndigheter och skapa en möjlighet för privata och frivilliga sektorer och medborgare att bidra till utformningen och genomförandet av avtalet.

Erfarenheterna från städerna inom projektet MUE-25 visar att införandet av ett system för integrerad miljöförvaltning till en början kan verka vara en överväldigande uppgift. Men alla städer kan börja i liten skala och successivt bygga upp ett sådant system. Det viktigaste är att börja arbeta enligt årliga ledningsrutiner. Alla städer använder sig redan av instrument och processer, och dessa kan användas för att utforma ett system för integrerad miljöförvaltning med de fem stegen. Nätverk kan användas för utbyte av erfarenheter och för ett bättre utnyttjande av personalens kompetens. Städerna kan också överväga att skaffa stöd från en ”kritisk vän” genom att tillämpa ömsesidig granskning. Ålborgåtagandena och den erfarenhet, de fallstudier och de nätverk som skapats i samband med dessa kan vara en plattform för att inleda processen. Olika städer har visat att kunskap, politiska åtaganden och ytterligare positiva effekter följer av att man i praktiken arbetar inom ett system för integrerad miljöförvaltning. Det finns naturligtvis utmaningar till en början, men hindren kan övervinnas med tiden genom att man systematiskt arbetar enligt årliga ledningsrutiner.

Externa studier och gemenskapsfinansierade projekt har bidragit till att man kan identifiera några av de viktigare hindren för genomförandet av system för integrerad miljöförvaltning. Dessa beskrivs nedan.

1) Lägesbeskrivning

Om lägesbeskrivningen inte är tillräckligt detaljerad och inte tar upp alla aspekter kanske man missar viktiga regleringskrav eller inte lyckas att i det strategiska programmet integrera miljön i politiken på andra områden.

Det finns verktyg, såsom lokala Agenda 21¹⁴, Emas och Swot-analyser, som kan användas för att garantera att information och politik på alla berörda områden beaktas och som ger en solid grund för att inleda förberedelserna.

2) Fastställande av mål – utarbetande av det strategiska programmet och åtgärdsplanerna

Erfarenheterna visar att det kan vara lika svårt att fastställa och välja mål som att undvika att innehållet i befintliga dokument upprepas.

I projektet MUE-25 föreslås därför att de befintliga förvaltningssystemens omfattning och innehåll utvidgas. Den första utvidgningen, den territoriella, innebär att systemet för integrerad miljöförvaltning kommer att tillämpas på

stadsområdet genom att lämpliga indikatorer och mål väljs ut. Den andra utvidgningen, avseende aktörerna, kommer att gälla berörda parter i staden och samarbete med grannstäder. Genom den tredje utvidgningen, som gäller dimensionen, kommer andra dimensioner av hållbarhet att integreras i miljöförvaltningssystemet. På så vis kommer det att utvecklas ett system som inriktas på miljömässiga, sociala och ekonomiska aspekter. Vid denna integration kommer Ålborgåtagandena att användas som referensdokument för identifiering av direkta och indirekta hållbarhetsaspekter i stadsområden. Att döma av projektet Enviplans kan en beslutsram vara till hjälp vid valet av lämpliga åtgärder. Ramen bör omarbetas till ett dokument innehållande kritiska delar, preliminära mål, kommunens budget, befintliga åtgärder, högre institutionella program samt tillgång till och förvaltning av resurser. När dokumentet har utarbetats väljs prioriterade åtgärder ut med hänsyn till hur lämpliga de är när det gäller uppnående av fastställda mål, ekonomisk genomförbarhet, grad av hållbarhet, tillgång till resurser och aktörer som bör delta.

3) Politiska åtaganden – det strategiska programmets godkännande

Hela processen skulle kunna kvävas av en utdragen process för debatt och godkännande av de långsiktiga strategiska målen. De berörda parternas deltagande och ett effektivt samråd från början ökar möjligheterna att det strategiska programmet kan antas utan problem. Av tillgängliga fallstudier framgår dessutom att programmet lättare godkänns om det har politisk legitimitet och politiskt stöd.

För att uppmuntra och underlätta medborgarnas aktiva deltagande inrättade staden Köpenhamn åtta lätt tillgängliga lokala Agenda 21-centrum¹⁵. Dessa centrum, som drivs som privata stiftelser, stöds och samfinansieras av miljöbyrån. Genom centren kan det föras en dialog med allmänheten och näringslivet. Det finns också mindre kontor som är lokalt baserade och som är tänkta att stå i ännu tätare kontakt med medborgare och näringsliv.

Ett annat exempel på hur allmänhetens deltagande kan främjas hämtas från projektet Liveable Cities¹⁶. Där beskrivs öppna planeringsprocesser i form av mycket informella partnerskap utan de kontrakt, överenskommelser och institutionella villkor som kännetecknar många traditionella partnerskap. På det här sättet öppnas planerings- och beslutsprocesserna så att berörda parter kan påverka dem och delta. Det rör sig om mer än ett vanligt samråd och offentliga utfrågningar, och detta främjar allmänhetens ansvarstagande och åtagande när det gäller hållbar förvaltning i städer.

4) Åtgärdsplanens genomförande

Otillräckliga mänskliga resurser och oklar ansvarsfördelning vid genomförandet av specifika åtgärder har ansetts vara de största utmaningarna för kommunerna. Därför har städerna uttryckt en tydlig önskan om samordning av olika åtgärdsplaner och ett effektivt genomförande.

I projekten Liveable Cities and Enviplans konstaterades att det behövs en gemensam förståelse mellan de parter som deltar i programmen för de verktyg som kommer att användas. Dessutom ansåg man att program för hållbar förvaltning i städer helst bör genomföras av alla berörda parter, inte bara

kommunen. På så vis delas resurserna mellan parterna och de koncentreras på de fastställda ambitionerna och målen.

I projektet MUE-25 förespråkas en tydlig åtgärdsplan med roller, ansvar och tidsramar, som gör det möjligt att övervaka de åtgärder som genomförs kontinuerligt under året. Den organisatoriska uppbyggnaden måste vara tydlig under hela processen. Det är viktigt att berörda parter deltar och bidrar till genomförandeåtgärderna. Deras stöd bör sökas redan då det strategiska programmet utarbetas och bör bekräftas när genomförandeprocessen inleds.

Flera städer som deltar i MUE-25 har upprättat databaser för sina förvaltningssystem, vilka ska underlätta övervakningen och utvärderingen. I större städer, där många aktörer deltar, kan detta underlätta en samordning av ansvar, tidsfrister och data som används.

Utvärdering, kommunikation och finansiella aspekter ansågs också vara viktiga faktorer för att målen ska kunna uppnås. Från några italienska städer påpekades också att det är viktigt att motivera personalen, t.ex. genom att målen integreras med administrationens förvaltningsmål. Följande faktorer ansågs också vara viktiga:

- Målen bör vara konkreta och realistiska.
- Ansvaret och ledarskapet måste vara erkänt inom den organisatoriska strukturen.
- Andra incitament kan ges via utbildningsmöjligheter.
- Det bör finnas en tydlig och klart fastställd budget, av vilken det klart framgår varifrån de nödvändiga resurserna kommer (t.ex. europeiska fonder, nationella eller lokala resurser) och hur de erhålls och överförs (samfinansiering, naturabidrag etc.).

5) Rapportering och utvärdering

Det är viktigt att det görs en utvärdering av åtgärdsplanens resultat för att man ska kunna bedöma de vidtagna åtgärdernas effektivitet och avgöra om det behöver göras förändringar eller vidtas ytterligare åtgärder. Ett offentliggörande av framgångar och resultat kan innebära att de berörda parternas stöd och deltagande bekräftas. Detta stöds av resultaten av projektet Enviplans, där det framhölls att det är viktigt med en årlig övervakningsrapport för att undvika missförstånd och meddela de lyckade resultat som staden åstadkommit. En sådan rapport kan vara viktig för att stödja andra städer, då de inför ett system för integrerad miljöförvaltning för att förbättra miljöprestanda och livskvalitet.

I idealfallet beskriver indikatorer och mål – som fastställs i steg 2 – kopplingen mellan konsumtion eller utarmning av resurser, gemensamma varor och uppnåendet av människors välfärd. Dessa indikatorer bör beskriva de ekonomiska förutsättningarna för denna övergång, dvs. den ekonomiska verksamheten. Det är därför viktigt att de indikatorer som väljs gör det möjligt att rapportera framsteg och resultat. Om det inte finns lämpliga uppgifter för rapportering av framsteg och resultat måste staden välja en

annan indikator och i stället prioritera att skapa en grund för att få fram lämpliga uppgifter för kunna att använda indikatorn i ett senare skede.

Erfarenheten visar att kommunikation och samarbete mellan sektorer är förutsättningar för en lyckad miljöförvaltning. För att ett system för integrerad miljöförvaltning ska fungera väl måste alla berörda parter engageras på lämpligt sätt (framför allt när det gäller fastställande av mål, genomförande av åtgärder och utvärdering).

7. STÖD FRÅN GEMENSKAPENS FINANSIELLA INSTRUMENT

I EU:s förnyade strategi för hållbar utveckling, som antogs av Europeiska rådet den 15–16 juni 2006 fastställs följande: ”För att se till att EU:s medel används och kanaliseras på bästa sätt för att främja hållbar utveckling bör medlemsstaterna och kommissionen samordna sin verksamhet för att stärka komplementariteten och synergierna mellan olika slag av gemenskapsmekanismer och andra samfinansieringsmekanismer, exempelvis sammanhållningspolitiken, landsbygdsutvecklingen, Life+, forskning och teknisk utveckling (FoTU), programmet för konkurrenskraft och innovation (CIP) samt Europeiska fiskerifonden (EFF).” I den temainriktade strategin för städer framhölls också finansieringsmöjligheterna inom dessa mekanismer, som kan utnyttjas för att strategins mål ska kunna uppnås.

Den 24 maj 2007 offentliggjorde Europeiska kommissionen en vägledning¹⁷ om den urbana dimensionen i gemenskapens politik under perioden 2007–2013. Denna vägledning är avsedd för berörda parter och alla som är intresserade av frågor som rör städer. Den tar upp de initiativ som, inom ramen för gemenskapens politik på olika områden, direkt eller indirekt påverkar den hållbara utvecklingen i stadsområden. Det ges hänvisningar till omkring hundra dokument. Vägledningen sätter varje strategi i sitt sammanhang och specificerar finansiella resurser, utbytesmekanismer och tillgängliga informationskällor.

7.1. Sammanhållningspolitik

Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden¹⁸, Europeiska investeringsbanken¹⁹ och andra av gemenskapens finansiella instrument bidrar till uppnåendet av följande tre mål:

- (a) *Konvergens*, dvs. att skynda på de minst utvecklade medlemsstaternas och regionernas konvergens, genom att förbättra villkoren för tillväxt och sysselsättning. Detta bör uppnås genom att man ökar och förbättrar kvaliteten på investeringar i fysiskt och mänskligt kapital, utvecklar innovation och kunskapssamhället, förbättrar möjligheterna till anpassning till ekonomiska och sociala förändringar, skyddar och förbättrar miljön och förbättrar den administrativa effektiviteten.
- (b) *Regional konkurrenskraft och sysselsättning*, dvs. att stärka regionernas konkurrenskraft, göra dem attraktivare och öka sysselsättningen genom att förutse ekonomiska och sociala förändringar, bland annat förändringar i samband med en liberalisering av handeln. Det rör sig om att öka och förbättra kvaliteten på investeringar i mänskligt kapital och innovation, främja kunskapssamhället och entreprenörskap, skydda och förbättra

miljön, förbättra arbetstagares och företags tillgänglighet och anpassningsförmåga och utveckla jobbmarknader för alla.

- (c) *Europeiskt regionalt samarbete*, dvs. att intensifiera samarbetet över gränser genom gemensamma lokala och regionala initiativ, intensifiera transnationellt samarbete genom åtgärder som främjar integrerad regional utveckling i överensstämmelse med gemenskapens prioriteringar, och intensifiera interregionalt samarbete och utbyte av erfarenheter på lämplig nivå.

Inom sammanhållningspolitiken finns olika möjligheter att finansiera åtgärder som kan förbättra en stads miljöprestanda. Hur sammanhållningspolitiken är knuten till strategin för stadsmiljö visas nedan.

<i>Sjätte miljöhandlingsprogrammet</i> <i>Prioritet/Sammanhållningsmål</i>	<i>Konvergens (Eruf/ESF/Sammanhållningsfonden)</i> <i>Stödberättigande åtgärder</i>	<i>Regional konkurrenskraft och sysselsättning (Eruf/ESF)</i> <i>Stödberättigande åtgärder</i>	<i>Samarbete (Eruf)</i> <i>Stödberättigande åtgärder</i>
<i>UrbanTS</i>	<ul style="list-style-type: none"> – Hållbara stadstransporter – Hållbart byggande – Förnybar energi – Energieffektivitet – Stöd till små och medelstora företag för miljöteknik – Avfalls- och vattensystem – Luftkvalitet i städer – Sanering av förorenade områden – Turism och kulturarv – Folkhälsa – Riskförebyggande – klimatförändring 	<ul style="list-style-type: none"> – Hållbara stadstransporter – Hållbart byggande – Förnybar energi – Energieffektivitet – Stöd till små och medelstora företag – Sanering av förorenade platser och förorenad mark – Turism och kulturarv – Folkhälsa – Riskförebyggande – klimatförändring 	<ul style="list-style-type: none"> – Hållbara stadsnät – Nätverk för små och medelstora företag – Utbyte av erfarenhet/bästa praxis för hållbar utveckling i städer – Statistik/data – Gemensam miljöförvaltning – Riskförebyggande – klimatförändring

7.2. Life+

Programmet Life+²⁰ kommer att finansiera miljöprojekt under perioden 2007–2013. Programmet kommer att stödja genomförandet av sjätte miljöhandlingsprogrammet, inbegripet den temainriktade strategin för stadsmiljön. Life+ består av tre komponenter, bland annat Life+ Miljöpolitik och miljöstyrning, som är av intresse när det gäller stadsfrågor.

7.3. Europeisk politik för forskning och utveckling

För att en hållbar utveckling i städer ska kunna uppnås krävs en integrerad strategi som kan stödjas av forskning om städer²¹, till exempel när det gäller att gemensamt hantera frågor som förvaltning och styrelseformer för städer, integrerad fysisk planering, ekonomisk välfärd och konkurrenskraft, social integration och miljöhänsyn.

De allmänna målen för sjunde ramprogrammet för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (2007–2013)²² har delats in i fyra kategorier: Samarbete, Idéer, Människor och Kapacitet. Frågor som rör städer behandlas inom fem av åtta olika teman i det särskilda programmet Samarbete,²³ som är utformat för att stödja gränsöverskridande samarbete på fastställda forskningsområden mellan universitet, industrin, forskningscentrum och myndigheter i hela Europeiska unionen och övriga delar av världen.

8. SAMMANFATTNING

Syftet med den här kortfattade vägledningen är att beskriva de grundläggande delarna och stegen i arbetet med att inrätta ett system för integrerad miljöförvaltning på lokal nivå. Här samlas några av de senaste resultaten och erfarenheterna från detta område, av vilka en del har finansierats på europeisk nivå. Det är omöjligt att behandla allt detta material i detalj, så läsarna hänvisas därför till de texter som anges i litteraturförteckningen där mer information finns.

BILAGA I

MILJÖLAGSTIFTNING

1. REGELVERK FÖR VATTEN

Ramdirektivet om vatten (2000/60/EGⁱ) syftar till att främja en hållbar vattenanvändning på grundval av ett långsiktigt skydd av tillgängliga vattenresurser. Vattenuttaget för användning i städer måste vara hållbart för att garantera skyddet och förvaltningen av vattenresurserna och miljön. En ekonomisk analys av vattenanvändningen måste göras för varje avrinningsområde för att en bedömning av detta ska kunna göras. Direktivet diskuteras mer ingående under rubriken "Ytvattenkvalitet" i detta avsnitt.

1.1. Dricksvattenkvalitet

Syftet med direktiv 98/83/EGⁱⁱ om kvaliteten på dricksvatten är att garantera att dricksvattnet inte innehåller några mikroorganismer, parasiter eller ämnen som kan medföra risker för människors hälsa. I direktivet fastställs minimikrav för vissa parametrar som medlemsstaterna ska uppfylla vid en viss tidpunkt (t.ex. 2013 när det gäller bly). Kvaliteten på dricksvattnet övervakas vid källan (t.ex. vatten i kranen för hushåll). Vissa länder har infört ytterligare eller striktare standarder för sitt dricksvatten och även dessa bör integreras i miljöförvaltningsprogrammet. Mer information finns på http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/index_en.html

1.2. Avloppsvatten från tätbebyggelse

I EU:s direktiv 91/271/EEGⁱⁱⁱ, ändrat genom direktiv 98/15/EG, fastställs stränga krav för insamling och rening av avloppsvatten från tätbebyggelse. Från och med den 31 december 2005 gäller direktivet tätbebyggelse där det produceras volymer avloppsvatten för motsvarande 2 000 personer. Mindre områden måste rena sitt avloppsvatten om de är anslutna till reningssystemet. De länder som anslöt sig till EU 2004 har längre tid på sig att uppfylla detta krav.

Avloppsvatten och andra utsläpp från större industrier i tätbebyggda områden omfattas av IPPC-direktivet (96/61/EG)^{iv}. I vissa fall är det kommunen som utfärdar tillstånd enligt denna lag. I andra fall bör den normalt sett rådfrågas om ansökningar om tillstånd. Mer information finns på http://ec.europa.eu/environment/water/water-urbanwaste/index_en.html

1.3. Ytvatten

Enligt direktiv 2000/60/EG^v måste en behörig myndighet som den nationella regeringen utsett förvalta vattenresurserna på grundval av avrinningsområden. Det slutliga målet är att en god ekologisk status och god kemisk status ska ha uppnåtts i alla ytvatten senast 2015. God ekologisk status definieras i direktivet i termer av kvaliteten på den biologiska populationen, liksom de hydrologiska och kemiska egenskaperna.

Eftersom tätbebyggda områden är stora vattenanvändare och släpper ut mycket avloppsvatten koncentrerar de sig förmodligen framför allt på utarbetandet av förvaltningsplaner för avrinningsområden. Planerna utarbetas i allmänhet av ett nationellt eller regionalt organ som ansvarar för avrinningsområdet eller avrinningsdistriktet. Mer information finns på http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html

2. AVFALLSHANTERING

Det finns flera europeiska lagar som reglerar hantering och bortskaffande av avfall.

Enligt **ramdirektivet om avfall** (75/442/EEG, ändrat) måste de nationella regeringarna förbjuda okontrollerat utsläpp och bortskaffande av avfall. Regeringarna måste också främja förebyggande, återanvändning och materialåtervinning av avfall för att det ska kunna vidareutnyttjas. Direktivet inför begreppet avfallshierarki och principen att förorenarna ska betala kostnaderna för en säker hantering och ett säkert bortskaffande av det avfall de genererar.

I direktivet fastställs allmänna krav för planering av avfallshantering som ska möjliggöra en bedömning av rådande situation, fastställande av framtida mål liksom utarbetande av lämpliga strategier och åtgärder för att uppnå målen. Planer för avfallshantering ska utarbetas av behöriga myndigheter som utses av de nationella regeringarna (vanligtvis regionala eller nationella myndigheter för avfallshantering, men även lokala myndigheter kan behöva utarbeta lokala planer för avfallshantering).

Mer information finns på <http://ec.europa.eu/environment/waste/index.htm>

3. ENERGIEFFEKTIVITET

Den finns europeisk lagstiftning om tekniska standarder för värmepannor och byggprodukter som är avsedda att förbättra energieffektiviteten, men den viktigaste europeiska lagstiftningen för tätbebyggelser är den om byggnaders energiprestanda.

Direktiv 2002/91/EG innehåller ett antal åtgärder för att främja energieffektivitet, av vilka en del måste vidtas på lokal nivå. De nationella regeringarna måste ta fram minimistandarder för energieffektivitet för nya byggnader och vissa renoverade byggnader. Det kommer att krävas ett nytt certifikat med information till köpare eller hyresgäster om energiprestanda i den byggnad de är intresserade av. Stora, offentliga byggnader med många besök (t.ex. allmänna bibliotek) måste anslå energicertifikat. Värmepannor och luftkonditioneringssystem över en viss storlek måste inspekteras regelbundet med avseende på energieffektivitet och utsläpp av växthusgaser.

Mer information finns på http://ec.europa.eu/energy/demand/index_en.htm

4. BIOLOGISK MÅNGFALD OCH GRÖNOMRÅDEN

Livsmiljödirektivet från 1992 (92/43/EEG) syftar till att skydda vilda arter och deras livsmiljöer. Alla länder måste utse områden av europeisk betydelse och införa en särskild förvaltningsplan för att skydda områdena, genom en kombination av

långsiktigt bevarande och ekonomiska och sociala verksamheter inom ramen för en strategi för hållbar utveckling. De områden som utsetts enligt fågel- och livsmiljödirektiven utgör nätverket Natura 2000, som redan består av mer än 18 000 områden och täcker mer än 17 % av EU:s territorium.

Mer information finns på följande webbplats:

http://ec.europa.eu/environment/nature_biodiversity/index_en.htm

5. TRANSPORTER I STÄDER

Omkring 80 % av medborgarna i Europa bor i stadsmiljöer. De delar samma utrymme i vardagen och använder samma infrastruktur för att förflytta sig. Rörligheten i städer står för 40 % av alla koldioxidutsläpp från vägtransporter och upp till 70 % av andra föroreningar från transporter.

Städerna i Europa står inför allt fler problem som orsakas av transporter och trafik. Frågan hur rörligheten ska kunna öka, samtidigt som trängseln, olyckorna och föroreningarna minskar, är en utmaning för alla större städer i Europa. Det är städerna själva som vanligtvis är bäst lämpade att besvara denna fråga med hänsyn till de specifika förhållandena.

I sitt meddelande om halvtidsöversynen av vitboken från 2001 om den gemensamma transportpolitiken (*Hållbara transporter för ett rörligt Europa*, KOM(2006) 314 slutlig) uppgav kommissionen att det under 2007 kommer att offentliggöras en grönbok om stadstransporter. Där kommer man att identifiera det potentiella mervärdet av de åtgärder som vidtas på lokal nivå. Grönboken om stadstransporter antogs av kommissionen den 25 september 2007.

I september 2007 offentliggjorde kommissionen också en vägledning om planer för hållbara transporter i städer.

Mer information finns på

http://ec.europa.eu/transport/index_en.html

http://ec.europa.eu/transport/clean/index_en.htm

6. REGELVERKET FÖR BÄTTRE MARKANVÄNDNING OCH MARKPLANERING

I meddelandet om byggnadsindustrins konkurrenskraft från 1997 beskrivs betydelsen av och fördelarna med att integrera miljöhänsyn i alla aspekter av byggandet. Arbetsgruppen för hållbart byggande, där kommissionen, medlemsstaterna och industrin företräds, sammanställde 2001 en omfattande rapport med rubriken *An agenda for sustainable construction in Europe*^{vi}, där det föreslås ett åtgärdsprogram liksom riktade rekommendationer.

Både i ett meddelande från 1999 (*En hållbar utveckling i Europeiska unionens städer: Ett handlingsprogram*) och i en rapport från expertgruppen för stadsmiljön från 2001 (om en mera hållbar markanvändning) framhålls att markanvändningen spelar en roll när det gäller att skapa en hållbar stadsmiljö, av de skäl som nämns ovan. Markanvändning spelar också en viktig roll för miljömässigt hållbara byggnader, t.ex. när det gäller att maximera uppvärmningen genom passiv

solenergi. Dessutom skulle fler idrotts- och rekreationsområden och lekparker bidra till en sund utveckling för de europeiska medborgarna.

7. UTSLÄPP AV VÄXTHUSGASER

Europeiska unionen är ledande när de gäller de internationella ansträngningarna för att bekämpa klimatförändringen och har spelat en central roll i framtagandet av de två viktiga fördragen i frågan, dvs. FN:s ramkonvention om klimatförändringar^{vii} från 1992 och dess Kyotoprotokoll^{viii}, som godkändes 1997.

Mer information finns på webbplatsen http://ec.europa.eu/environment/climat/home_en.htm

8. LUFTKVALITET

EU-lagstiftning för att minska luftföroreningarna infördes redan 1970. Den gällande lagstiftningen inriktas på en minskning av föroreningar från vissa källor (fordonsmotorer, kraftverk) och även på fastställande av normer för själva luftkvaliteten. Tekniska standarder för utsläpp tillämpas i allmänhet av tillverkare eller industrioperatörer. Lokala myndigheter spelar i normala fall den viktigaste rollen när det gäller att se till att luftkvalitetsnormerna följs.

I direktiv 96/62/EG om utvärdering och säkerställande av luftkvaliteten fastställs vissa normer för koncentrationen av föroreningar i luften. Några av normerna är rättsligt bindande, medan andra är riktlinjer.

Mer information finns på http://ec.europa.eu/environment/air/index_en.htm

9. OMGIVNINGSBULLER

Enligt direktiv 2002/49/EG om bedömning och hantering av omgivningsbuller ska de behöriga myndigheterna utarbeta bullerkartor och handlingsplaner för större transportinfrastruktur (vägar, järnvägar, flygplatser) och tätbebyggelse med mer än 100 000 invånare.

Information om de behöriga myndigheter som ansvarar för genomförandet av direktivet bör ha lämnats till kommissionen och allmänheten senast den 18 juli 2005 (se länken nedan för mer information om dessa myndigheter). De första bullerkartorna bör vara färdiga senast den 30 juni 2007, medan de första handlingsplanerna måste antas senast den 18 juli 2008. En andra omgång bullerkartläggningar bör utarbetas senast den 30 juni 2012 och en andra omgång handlingsplaner antas senast den 18 juli 2013.

Mer information finns på <http://ec.europa.eu/environment/noise/home.htm>

BILAGA II

LITTERATURFÖRTECKNING

¹ Den temainriktade strategin för stadsmiljön:

http://ec.europa.eu/environment/urban/pdf/com_2005_0718_sv.pdf

² Europaparlamentets och rådets beslut 1411/2001/EG: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001D1411:EN:HTML>

Beslut 1411/2001/EG om en gemenskapsram för samarbete för en hållbar stadsutveckling antogs 2001 och ska framför allt finansiera nätverk i städer (och underlag, såsom undersökningar). Beslutet innehåller bestämmelser om årliga anbudsinfordringar fram till 2004. Den totala budgeten uppgick till 14 miljoner euro. Den fjärde anbudsinfordran, som utlystes i början av 2004, var mycket tydligare inriktad på policybehov och syftade till att stödja utarbetandet av den temainriktade strategin för stadsmiljön. Från samarbetsramen har det beviljats 15 stöd.

Förteckning över projekt som beviljats stöd:

1. RESOURCITIES

- Projektets titel: *Sustainable Consumption in Cities* – Europeisk kampanj för produkter utan avfall samt återvunna produkter
- Prioriterat tema: Hållbar utveckling i städer – Förebyggande av avfall, materialåtervinning, miljömärkning
- Allmänna mål: - Att öka medvetenheten hos lokala och regionala myndigheter och, genom dem, hos allmänheten om sambanden mellan dagens levnadssätt, förbrukningen av naturresurser och den växande avfallsproduktionen i städer
- Att illustrera ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner av avfallsförebyggande vid källan och materialåtervinning genom exemplet avfall som utgörs av eller innehåller elektriska eller elektroniska produkter (WEEE), som är en av de snabbast växande avfallsströmmarna

2. KAMPANJ

- Projektets titel: *European Sustainable Cities and Towns Campaign*
- Allmänna mål: Projektets mål är att stödja *European Sustainable Cities and Towns Campaign* under perioden oktober 2001–september 2003. De många verksamheterna inom kampanjen, med över 1 400 medlemmar (som undertecknat Ålborgstadgan), behandlar nästan alla prioriterade frågor i anbudsinfordran: utveckling, stöd och samordning på europeisk nivå när det gäller samarbete om lokala Agenda 21 och utveckling av en europeisk stödordning för hållbarhet i städer

3. DISPLAY

- Projektets titel: *The municipal buildings climate Campaign* – En europeisk kampanj för att se till att information om koldioxid och miljöprestanda anslås i kommunala byggnader som är öppna för allmänheten
- Prioriterat tema: Koldioxidutsläpp och energibesparing i kommunala byggnader
- Allmänna mål: Att genom ett frivilligt initiativ förbereda ikraftträdandet av direktivet om byggnaders energiprestanda liksom en utvidgning till miljöaspekter
Framtagande av en mall, gemensam för alla europeiska städer, för enkel information om koldioxidutsläpp och energiförbrukning avseende kommunala byggnader som lätt kan kommuniceras till medborgarna

4. EMAS PEER REVIEW

- Projektets titel: *EMAS – Peer Review for Cities*
- Allmänna mål: Projektets övergripande mål är att stödja en hållbar förvaltning i europeiska städer

5. MIRIAD 21

Projektets titel: *Major Industrial Risks Integration in Agendas and Development 21 France – Integration of the major industrial risks in the Agendas and development*

Prioriterat tema: Främjande av hållbar utveckling i industriella stadsområden
Allmänna mål: Distribution och utbyte av information om hållbar utveckling och lokala Agenda 21 mot bakgrund av större industririsker

6. PHASE

Projektets titel: *Promoting and Supporting integrated approaches for health and sustainable development at the local level across Europe*

Prioriterat tema: Projektets mål är att främja en integrering av hälsoaspekter och sociala aspekter i åtgärder för att åstadkomma hållbar utveckling i städer som gjort åtaganden på detta område

Allmänna mål: Att ta fram verktyg för hälsokonsekvensbedömningar för europeiska städer inom ramen för en integrerad strategi för hållbar utveckling

7. SIPTRAM

Projektets titel: *Sustainability in the Public Urban Transport Market*

Prioriterat tema: Stadstransporter

Allmänna mål: Att uppmuntra städer i Europa att förbättra miljöstandarder och sociala standarder genom konkurrensupphandling av kollektivtrafik i städer

8. QUICKSTART

Projektets titel: *Developing and introducing a methodology for a quick start into local climate protection action*

Prioriterat tema: Att ta itu med hinder för ett effektivt genomförande av hållbara transportlösningar i städer (framför allt politiska, administrativa och resursmässiga hinder)

Allmänna mål: Huvudsyftet med *Quickstart* är att erbjuda lokala myndigheter en metod för utarbetande av ett klimatpolitiskt handlingsprogram på mycket kort tid. Den ska göra det möjligt att införa en omfattande och strategisk ram för arbete med berörda sektorer när det gäller lokal klimatförändringspolitik, och initiera och vägleda en process för utveckling och genomförande av politik och åtgärder rörande klimatförändring

9. AALBORG +10

Projektets titel: *Fourth European Conference on Sustainable Cities*

Allmänna mål: Att arrangera en stor och framträdande konferens för att främja lokal hållbar utveckling. Utarbetande av Ålborgåtagandena, som utgör en rad gemensamma åtaganden som ska uppfyllas av kommuner i Europa för att

- intensifiera de åtgärder som vidtas runt om i Europa för att åstadkomma hållbar utveckling,
- fastställa en gemensam ram för utveckling av målen rörande hållbarhet i städer

10. SOUTH-EU URBAN ENVIPLANS

Projektets titel: *Urban Environmental Management Plans for the South-EU-area*

Prioriterat tema: Utarbetande av miljöförvaltningsplaner för städer

Allmänna mål: Syftet med projektet är att framför allt i södra Europa främja framtagande, utbyte och genomförande av god praxis när det gäller utarbetande av miljöförvaltningsplaner för städer

11. EUROCITIES

Projektets titel: *LIVEABLE CITIES*
Prioriterat tema: Utarbetande av förvaltningsplaner för stadsmiljön
Allmänna mål: Att ta fram en integrerad modellplan för kommuner med mer än 100 000 invånare som kommer att stödja utarbetandet av enskilda planer för hållbar förvaltning i städer. Planen kommer att utgöras av en skiss till plan för hållbar stadsförvaltning, med kapitel och frågor som bör behandlas, liksom exempel, riktlinjer och eventuellt verktyg som kommer att stödja städerna i utvecklings- och genomförandeprocessen.

12. PILOT

Projektets titel: *PILOT - PLANNING INTEGRATED LOCAL TRANSPORT*
Prioriterat tema: Utarbetande av planer för hållbara stadstransporter
Allmänna mål: Testa genomförbarhet och effektivitet hos integrerade och mycket innovativa strategier för att utarbeta planer för hållbara transporter i fyra städer genom att kombinera testade metoder och verktyg som utgör god praxis. Utarbeta en plan för hållbara stadstransporter färdig att antas av kommunfullmäktige i varje stad. Utarbeta en praktisk handbok för framtagande av planer för hållbara transporter i andra städer, bland annat en vägledning för beslutsfattande och utformning liksom utbildningsmaterial

13. MANAGING URBAN EUROPE-25

Projektets titel: *Managing Urban Europe-25*
Prioriterat tema: Utarbetande av miljöförvaltningssystem för stadsområden
Allmänna mål: Att förbättra miljöstatusen och främja en hållbar utveckling i europeiska städer genom att analysera, utarbeta och testa möjliga tillämpningar och metoder för miljöförvaltningssystem. Detta kommer att grundas på en förbättrad tillämpning av befintliga system. Syftet är att förbättra möjligheterna till genomförande, förbättra kontakterna med berörda parter och täcka hela stadsområdet. Ett bättre genomförande av EU:s miljölagstiftning kommer att vara ett av de viktigaste resultaten.

14. SUSI-Man

Projektets titel: *Environment and Sustainable Development Integration in Urban Plans and Management Projects*
Prioriterat tema: Utarbetande av stadsmiljöplaner
Allmänna mål: Projektet syftar till spridning och utbyte i stor skala av god praxis, metoder, verktyg och strategier inom ramen för projektets tema.

15. GREEN CITY BUILDING

Projektets titel: *Green City Building*
Prioriterat tema: Lokala strategier för att öka användningen av miljömässigt hållbara byggnadsmetoder och byggnadstekniker
Allmänna mål: Utveckla och testa ett stadsförvaltningssystem, *Green City Building*, för lokalt hållbart byggande, som ska kunna genomföras av sex kommuner som representerar norra, västra, södra respektive östra Europa. Projektet är tänkt att vara en modell som kan spridas på regional nivå i ett omfattande nätverk av intresserade kommuner.

³ EU:s strategi för hållbar utveckling: <http://ec.europa.eu/environment/eussd/>

⁴ Sjätte miljöhandlingsprogrammet: <http://ec.europa.eu/environment/newprg/index.htm>

⁵ Europaparlamentets resolution om strategin för stadsmiljön:
<http://www.europarl.europa.eu/oel/file.jsp?id=5319622>

⁶ www.aalborgplus10.dk; Ålborgåtagandena togs fram av staden Ålborg, CEMR och ICLEI med stöd av en redaktionsgrupp och partnererna i kampanjen *Sustainable Cities & Towns*.

⁷ Projektet Liveable Cities: http://www.eurocities.org/liveablecities/site/rubrique.php?id_rubrique=1

⁸ Projektet MUE-25 samfinansieras av Europeiska kommissionen.
<http://www.mue25.net/ListFullArtGrp.aspx?m=2>

⁹ Användbara exempel på lägesbeskrivningar finns på Ålborgs webbplats: www.aalborgplus10.dk

¹⁰ Clear är det första europeiska projektet för miljöredovisning som inriktas på kommuner. Det väntas leda till att ”gröna budgetar” utarbetas och godkänns i många italienska kommuner och provinser. Inom ramen för projektet, som avslutades i oktober 2003, utarbetades en metod för att offentliga förvaltningar och lokala beslutsfattare ska kunna göra miljöpolitiken effektivare. <http://ww4.comune.fe.it/clear-life/>;

¹¹ http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm

¹² Projektet Enviplans:
http://www.ambienteitalia.it/chiamo_engl/pdf/ENVIPLANS_Guidelines_ENG.pdf

¹³ 26:e rapporten från *Royal Commission on Environmental Pollution*
<http://www.rcep.org.uk/urbanenvironment.htm#background>

¹⁴ Lokala Agenda 21 <http://www.iclei.org/index.php?id=798>

¹⁵ <http://www.miljoe.kk.dk/dbb2db62-798b-4862-88dd-3ecc7271d418.W5Doc>

¹⁶ http://www.eurocities.org/liveablecities/site/IMG/pdf/Liveablecities_ENG.pdf

¹⁷ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/urban/index_en.htm

¹⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm

¹⁹ <http://www.eib.org/>

²⁰ <http://ec.europa.eu/environment/life/news/futureoflife.htm>

²¹ Projektet Urban Era Net som finansierats av EG: <http://cordis.europa.eu/coordination/era-net.htm>

²² <http://ec.europa.eu/research/fp7/>

²³ Rådets beslut 2006/971/EG av den 19 december 2006 om det särskilda programmet Samarbete för genomförande av Europeiska gemenskapens sjunde ramprogram för verksamhet inom området forskning, teknisk utveckling och demonstration (2007–2013), EUT L 400/86, 30.12.2006.
http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/l_400/l_40020061230en00860242.pdf

Bilagor

ⁱ http://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html

ⁱⁱ http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/index_en.html

ⁱⁱⁱ [EC Directive 91/271/EEC](http://ec.europa.eu/environment/water/water-drink/index_en.html)

^{iv} <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31996L0061:EN:HTML>

^v http://eur-lex.europa.eu/int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2000/l_327/l_32720001222en00010072.pdf

^{vi} <http://ec.europa.eu/enterprise/construction/suscon/sustcon.htm>

^{vii} FN:s ramkonvention om klimatförändringar: <http://unfccc.int/2860.php>

^{viii} Kyotoprotokollet. http://unfccc.int/kyoto_protocol/items/2830.php